

Çocuklarla Çalışan İnfaz ve Koruma Memurlarına Yönelik Hazırlanan Kişilerarası İlişkiler Psikoeğitim Programı'nın Etkiliği*

The Effectiveness Of The Interpersonal Relation Pschoeducation Program Prepared For Correctional Officers Working With Juvenile Delinquent

Aygül NALBANT¹

Yasemin AKMAN KARABEYOĞLU²

Özet

Bu çalışma, araştırmacı tarafından geliştirilen Kişilerarası İlişkiler Psikoeğitim Programı'nın çocuklarla çalışan infaz ve koruma memurlarının Çatışma Eğilimi Ölçeğinden (ÇEÖ) aldıkları puanlar üzerinde etkili olup olmadığını test etmek amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla öncelikle, Dökmen (1986) tarafında geliştirilen ÇEÖ'nin uyarlama çalışması gerçekleştirilmiştir. Psikoeğitim programının etkililiğinin test edildiği grup, Ankara Sincan Çocuk ve Gençlik Ceza İnfaz Kurumu'ndan seçilmiştir. Uyarlanan ÇEÖ infaz ve koruma memurlarına uygulanmıştır. Uygulama sonucunda, deney grubuna 15, kontrol grubuna ise 15 memur alınmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen psikoeğitim programı, yedi hafta boyunca infaz koruma memurlarına uygulanmıştır. Programın bitiminden sekiz hafta sonra izleme testi uygulanmıştır. Verilerin analizinde, tekrarlı ölçümler için 2x3 ANOVA kullanılmıştır. Analiz sonrasında gruplar arası etkileşimin ve temel etkinin kaynağını bulmak için Bonferroni Testi yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda; psikoeğitim programının infaz koruma memurlarının ÇEÖ'den aldıkları puanlar üzerinde olumlu bir etkisinin bulunduğu, bir başka deyişle puanlarda olumlu bir düşüş görüldüğü saptanmıştır. Ancak bu etkinin izleme testi puanlarında devam etmediği bulunmuştur.

Anahtar sözcükler: kişilerarası ilişkiler, iletişim becerileri, çatışma çözme, suça yönelen çocuklar, infaz ve koruma memuru.

Abstract

This study's aim is to test whether Interpersonal Relation Pschoeducation Program which was developed by the researcher has any influence on the points that correctional officers who are dealing with juvenile have taken from Conflict Tendency Inventory (CTI). For that purpose, primarily, adaptation work of CTI, which was developed by Dökmen (1986), was carried out. The group on which pschoeducation program's effectiveness was tested, had been chosen from Ankara Sincan Juvenile Detention and Penal Institution. Adjusted CTI was carried on correctional officers. At the end of application, 15 correctional officers were taken to each experimental and control group. Pschoeducation program which was developed by the researcher was carried out on correctional officers for seven weeks. Eight weeks after the end of program, follow-up test was carried out. On data analysis 2x 3 ANOVA for repeated measures was used. Following the analysis, Bonferroni test was applied to find out the source of interaction among groups and basic effect. In consequence of the research, it was confirmed that pschoeducation program has a positive effect on the points that correctional officers took from CTI. In other

* H.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi Çalışması

¹ Dr., Ankara 10. Aile Mahkemesi Sıhhiye-Ankara, e-post: aygulnabant@yahoo.com

² Prof.Dr., Mehmet Akif Üniversitesi Eğitim Fakültesi, e-posta: akman@mehmetakif.edu.tr

words, it was confirmed that positive decrease was observed at points. However, this effect didn't continue at follow-up test.

Keywords: interpersonal relation, communication skills, conflict resolution, juvenile delinquent, correctional officer.

Giriş

Ülkemizde risk altında bulunan çocukların sayısı her geçen gün daha da artmaktadır. Risk altında bulunan çocuklar arasında suça yönelenler ise önemli bir yer tutmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK), 2006 yılı 27 il ve 2008 yılı 81 il verilerinde çeşitli nedenlerle güvenlik birimlerine getirilen çocukların yarısından fazlasını suça yönelen çocuklar oluşturmaktadır. En çok suçun 16-18 yaş grubundaki çocuklar tarafından işlendiği görülmektedir. 2008 yılı verilerinde güvenlik birimlerine alınan 129.592 çocuktan 62.4307'sinin bir suç isnadı ile güvenlik birimlerinde getirildiği ve bunların 54.592'sinin (% 87) adli mercilere sevk edildiği tespit edilmiştir (TÜİK, 2009).

Suç isnadı ile güvenlik birimlerine getirilen çocukların büyük bir kısmı adli mercilere sevk edilmekte diğer bir deyişle çocuk ceza adaleti sistemine girmektedir. Çocuk ceza adaleti sistemine giren çocukların tutuklanmaları halinde karşılaştıkları ilk meslek grubunu ise daha önce gardiyan olarak bilinen infaz ve koruma memurları oluşturmaktadır. Türkiye'de bulunan tüm cezaevlerinde, 2009 yılı itibari ile toplam 27.313 personel çalışmaktadır. Bunların, 22.791'i infaz ve koruma memurudur. Ceza infaz kurumlarında görevli psikolog ve sosyal hizmet uzman sayısı ise toplam 236'dır (T.C. Adalet Bakanlığı, 2009). Bu sayılar, cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlülerin en çok karşılaştıkları ve bire bir iletişime geçtikleri personelin, infaz ve koruma memurları olduğunu daha iyi vurgulamaktadır.

İlgili mevzuatta güvenlik ve gözetim servisi içinde tanımlanan infaz ve koruma memurları, kurumun güvenlik, düzen ve disiplininin sağlanması, hükümlülerin kurum içindeki hareketlerinin takip ve kontrolü ile gözetiminden sorumludur (T.C. Adalet Bakanlığı, 2009). Ancak, çalışma sırasında ceza infaz kurumlarında bulunan çocuklarla infaz ve koruma memurları arasında çok daha kapsamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. İnfaz ve koruma memurlarının, güvenliğin ve disiplinin sağlanması çerçevesinde; sayım, mahkeme, hastane ve revire geliş gidişte refakat, görüşe çıkarma, her türlü ihtiyacın sağlanması, ilaç, mektup dağıtımı ve eğitim öğretim etkinliklerinde yardım ve gözetim gibi birçok alanda görevleri bulunmaktadır (T.C. Adalet Bakanlığı, 2009). Tüm bu görevler, çocuklarla infaz ve koruma memurlarını günün 24 saati sürekli karşı karşıya getirmekte ve yakın bir ilişkinin yaşanmasına

sebeptir.

Ceza infaz kurumları, çok sayıda benzer sorunlu davranışları gösteren çocukların barındırıldığı özel kurumlardır. Suça sürüklenen çocukların şiddet ve saldırgan davranışlara daha çok yöneldikleri (Loeber ve Farrington, 2000; Nansel, Overpeck, Haynie ve dğr., 2003), sık kavga ettikleri (Lowry, Powell, Kann ve dğr., 1998), okul içinde ve dışında kabadayılık yaptıkları (Alikışifoğlu, Erginoz, Ercan ve dğr., 2004) bilinmektedir. Suça yönelen çocuklar, iletişim, sorun çözme, karar verme, çatışma çözme, aile ilişkilerini düzenleme, öfkelerini kontrol etme ve akran baskısı ile baş edebilme konularında güçlük yaşamaktadırlar (Ögel, 2007). Holt (2001), çocuk ceza adaleti içine giren çocukların psikolojik sorunlarına dikkat çekerek; çocukların, başta davranım bozuklukları olmak üzere, depresyon, intihar eğilimi, saldırganlık, dürtü kontrolsüzlüğü, kendine zarar verme gibi sorunları bulunduğunu belirtmekte ve infaz ve koruma memurlarının krize müdahale ve kişilerarası iletişim becerilerine olan ihtiyacını vurgulamaktadır.

Suçta yönelen çocukların büyük bir çoğunluğunu, 16-17 yaş grubunda bulunan çocuklar oluşturmaktadır. Bu yaşlar, ergenliğin en yoğun biçimde yaşandığı döneme rastlamaktadır (Farrington, 2004; Loeber ve Farrington (2000). Bu dönemde kimlik karmaşası yaşayan, aile, akran ve çevre ile uyum problemleri olan, yaşam, sosyal, iletişim, karar verme ve problem çözme gibi birçok alanda sorun yaşayan genç, ilişkilerinde doğal olarak çatışma yaşamaktadır (Kavalcı, 2001; Ögel, 2007). Bütün bunlara ek olarak çocukların içinde buldukları yoksunluklar, bir kuruma kapatılmanın getirdiği sorunlar ve infaz koruma memurlarının çocuklarla ilgili gerekli bilgi ve beceriye sahip olmamaları çatışmaları artırmaktadır. Cezaevlerinde infaz ve koruma memurları ile mahkumlar arasındaki ilişkilerde sorun yaşanmakta, karşılıklı olumsuz algılamalar olmakta (Leonard, 1976), karşılıklı meydan okumalar gerçekleşmekte ve her iki grubun çatışmayı çözme biçimlerinde de farklılık bulunmaktadır (Bigda-Peyton, 1988).

İnsan yaşamında çatışma olağan ve kaçınılmazdır (McFarland, 1992). Yanlış anlamalar, yanlış algılamalar ya da kişilerin bakış açılarındaki farklılıklar çatışmalara neden olabilmektedir. Çatışma olumlu veya olumsuz bir kavram değildir. Çatışmanın nasıl çözüldüğü önemlidir. Çatışmanın yapıcı bir şekilde çözülmesi sorunların büyümemesine veya yeni sorunların ortaya çıkmasına engel olur (McFarland, 1992; Öner, 2004; Schrumf, Crawford ve Bodine, 2007; Uçar, 2003).

Çatışma çözme becerisi öğrenilen bir beceridir. Kişilerarasında yaşanan çatışmalarda, yıkıcı çatışma çözme yöntemlerini değiştirerek, olumlu ve yapıcı çatışma biçimlerini öğretmek için birçok eğitim programı kullanılmaktadır (Gordon, 1996; Johnson ve Johnson, 1996; Korkut, 2004; McFarland, 1992). Bu eğitimler, arabuluculuk eğitimi, müzakere, barış eğitimi, olumlu çatışma çözme, çatışmalarda iletişim, kişilerarası ilişkiler eğitimleri gibi başlıklar altında uygulanmaktadır. Bu programların temel amacı ise öğrenilen beceriler ile kişilerarası çatışmaları azaltılmasıdır.

Bu eğitimlerin içeriğinde, iletişim becerileri temel olarak kullanılmaktadır. İletişim becerilerindeki hatalar kişilerarası çatışmaların başlamasında etkili olduğu için çatışma çözümede iletişim becerileri öne çıkmaktadır (Dökmen, 1998; Korkut, 2004). Dökmen (1998), bireylere, iletişim sırasında yaptıkları hatalar gösterildiğinde ve daha iyi iletişim kurabilme yöntemleri öğretildiğinde iletişim çatışmalarına girme olasılıklarının azalacağını belirtmektedir.

İnsanlar, birbirlerini anlamak için iletişime gereksinim duyarlar. Çocuklar, ana-babalarıyla, öğretmenleriyle etkileşim ve iletişim içine girdikleri gibi, bu süreç karşılıklı bir alış veriş olduğu için yetişkinler de çocuklarla iletişim kurmak zorundadır. Bu iletişim sırasında kazaların olmaması, iletişim kanallarının tıkanmaması, hepsinden önemlisi de, çocuğun anlaşıldığını, değerli olduğunu hissetmesi ve özsaygısının gelişmesi için yetişkinin çocukla iletişim konusunda bazı bilgi ve beceri sahibi olmasına gereksinim duyulur (Voltan-Acar, 2004). Yetişkinler içerisinde öğretmenler, hemşireler, psikolojik danışmanlar, psikologlar gibi bazı meslek gruplarının ise doğal olarak iletişim becerilerine sahip olması beklenir. Risk altında bulunan ve suça yönelen çocuklarla çalışan meslek gruplarının özellikle polis ve infaz koruma memurlarının ise iletişim becerilerine sahip olması önemli bir zorunluluktur.

İletişim becerileri; çocuk ve gençlerin yaşadıkları sorunların çözümünden (Beşer, 2008; Hasdemir, 2005; Mercan, 2007; Yüksel, 2008), çocuk ve gençlerin çatışma becerilerinin geliştirilmesine (Kavalcı, 2001; Korkut, 1996; Şevkin, 2008, Türk, 2008), çeşitli meslek gruplarına iletişim ve çatışma çözme becerileri verilmesinden (Bencuya, 2003; Çıtak, 2006; Coşkuner, 1994; Tarhan; 2000; Woods, 2000), şiddete yönelen gençlerin ailelerine yönelik çatışma çözme becerileri edindirmeye (Erem, 2008; Işık, 1993; Turna, 1999) kadar çok geniş bir alanda uygulama bulmaktadır. Bu eğitimlere katılan bireylerin kişilerarası

ilişkilerde olumlu iletişim becerilerini daha çok kullandıkları ve daha az çatışma yaşadıkları tespit edilmiştir.

Ülkemizde çocuk suçluluğu ile ilgili birçok çalışma bulunmasına rağmen (Aktuğ, 2008; Beşer, 2008; Bogenç, 2002; Eke, Ögel ve Taner, 2007; Güleç, Yenilmez, Günay ve Seber, 2002; Kaner, 1993; Kırımsoy, 2003; Ögel, 2003\2007; TBMM, 2007; Yörükoğlu, Sonuvar, Gökler ve Oy, 1988) infaz ve koruma memurlarına yönelik çok az araştırmaya rastlanmıştır (Aktaş, 2009; Durak, 2007; İnceoğlu, 2008; Özbulut, 2005). İnfaz koruma memurlarına yönelik iletişim, çatışma çözme gibi beceri eğitimi konulu araştırmaların bulunmadığı görülmüştür. Yurtdışında ise infaz koruma memurlarına iletişim becerileri eğitimleri uygulandığı ve bu eğitimlerin tutuklu hükümlülerle yaşanan çatışmaların azaltılmasında etkili olduğu belirlenmiştir (Fox, 1972; Megathlin 1969). Hayes, Shaw, Lever-Green, Parker ve dğr., 2008) tarafından yapılan deneysel bir çalışmada ise uygulanan eğitim programında temel olarak kişilerarası ilişkilerin ve tutumların olumlu değişikliği hedef alınmıştır. Çalışma sonucunda, eğitim alan memurların intiharı önlemede daha başarılı oldukları, eğitim programında verilen becerilerin etkili olduğu ve bu etkinin izleme çalışmasında da devam ettiği bulunmuştur.

Suçta yönelen ve birçok psikolojik, sosyal ve eğitsel sorunu olan çocuklarla çalışmak özel bilgi ve beceri istemektedir. Çocuklarla çalışma, öncelikle onlarla iletişim kurmak ve onları anlamakla başlamaktadır. Olumlu iletişim kurulmaması daha başlangıçta ilişkilerin yara almasına, kesilmesine veya tamamen ortadan kalkmasına sebep olabilmektedir. Kurumda eğitim-öğretimden, kurumun düzeni ve disiplinine kadar birçok alanda karşı karşıya gelen infaz ve koruma memuru ile çocuk arasında çıkan iletişim çatışmalarının nasıl çözüldüğü önemlidir. Çatışmaların çözümü, yürütülen her türlü çalışmanın sonucunu da etkilemektedir.

Bu bilgiler ve yukarıda verilen araştırmalar ışığında; infaz ve koruma memurlarının çocuklarla yaşadıkları çatışmaların azaltılmasında, benzer bir eğitim programının etkili olacağı düşünülmüştür. Bu çalışmada; ergenlik dönemi, iletişim becerileri ve çatışma çözümü ile ilgili bir psikoeğitim programı uygulanmıştır. Çocuklarla çalışan infaz ve koruma memurlarına yönelik hazırlanan Kişilerarası İlişkiler Psikoeğitim Programı ile infaz ve koruma memurlarının çocuklarla yaşayabilecekleri çatışmalarla baş edebilmelerine ve çatışma

eğilimlerinin azaltılmasına yardımcı olunması amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırma Grubu

Araştırmanın ilk aşamasında Dökmen (1986) tarafından geliştirilen Çatışma Eğilimi Ölçeği (ÇEÖ), infaz ve koruma memurları için yeniden geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. İkinci aşamada ise Kişilerarası İlişkiler Psikoeğitim Programı'nın etkililiği test edilmiştir. Bu doğrultuda, üç araştırma grubu ile çalışılmıştır.

Birinci Grup: Çatışma Eğilimi Ölçeği'nin Geçerlilik Çalışmasına Katılan Bireyler: İnfaz ve koruma memurlarının atamalarında çocuk ve yetişkin kurumları ayrımı yapılmaması, bir memurun her iki tip kurumda da çalışabildiği göz önünde bulundurularak, uyarlama çalışmasına çocuk ve yetişkin kurumlarında çalışan memurlar dahil edilmiştir. Ölçeğin uyarlanması kapsamında geçerlilik çalışması, çocuk ve yetişkinlerin yoğun olarak bulunduğu toplam 17 cezaevinde çalışan 733 infaz koruma memuru ile gerçekleştirilmiştir.

İkinci Grup: Çatışma Eğilimi Ölçeği'nin Güvenilirlik Çalışmasına Katılan Bireyler: Araştırmanın ikinci bölümünde, ÇEÖ'nin test - tekrar test güvenilirlik çalışması üç cezaevinden toplam 72 infaz koruma memuru ile gerçekleştirilmiştir.

Üçüncü Grup: Denekler: Araştırmacı tarafından geliştirilen psikoeğitim programının etkililiğini test etmek amacıyla Ankara Sincan Çocuk ve Gençlik Ceza İnfaz Kurumunda çalışma yapılmıştır. Deney ve kontrol gruplarının oluşturulması için 42 memura ÇEÖ uygulanmıştır. Deney ve kontrol gruplarının oluşturulmasında puan sıralaması esas alınmıştır. İnfaz koruma memurları ölçekten aldıkları puanlara göre büyükten küçüğe doğru sıralanmıştır. Deney ve kontrol gruplarına atama arda arda gelen puanlar arasında kura çekilerek yapılmıştır.

Deney ve kontrol gruplarının 15'er kişiden oluşması planlandığı için en yüksek puanı alan ilk 24 memur gruplara atanmıştır. Grupta etkililiği artırmak ve olumlu iletişim kuran

memurlardan yararlanabilmek amacıyla ÇEÖ'den düşük puan alan üçer infaz koruma memuru, gruplara alınmıştır. Grupların ölçekten aldıkları puan ortalamaları ve standart sapmaları ile ilgili bilgiler Tablo 2.1.'de verilmektedir.

Tablo 1

Deney ve Kontrol Grubunda Bulunan Memurların ÇEÖ Öntest Puanlarına Ait Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Gruplar	n	\bar{x}	ss
Deney	15	86,07	13,94
Kontrol	15	85,33	12,94

Tablo 1'de de görüldüğü üzere deney grubunun ÇEÖ'den aldığı puanların ortalaması 86,1, kontrol grubunun puan ortalaması ise 85,3'tür. Deney ve kontrol gruplarının öntest puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmadığı saptanmıştır ($t=.149$ $p>.882$). Ancak grup sürecinde deney grubunun beş üyesi programdan ayrıldıkları için grupların öntest puan ortalamaları yeniden karşılaştırılmış ve ortalamalar arasında anlamlı fark olmadığı gözlenmiştir ($t=.223$ $p>.826$).

Deney ve kontrol grubunda yer alan memurlar, gün içinde birlikte çalıştıkları için yakın iletişimlerde bulunmaları, kurumda memur sayısının az olması ve kurum işleyişindeki yoğunluk nedenleriyle kontrol grubuna herhangi bir etkinlik düzenlenmemiştir. Belirtilen sebepler doğrultusunda plasebo grubu da oluşturulmamıştır. Kurumda toplam dört kadın memur çalışmaktadır. Bu memurlar, görev yerlerinden ayrılmadıkları için çalışmaya dahil edilmemiştir. Grupların oluşturulmasında, kurum güvenliğinin ve çalışmalarının aksatılmamasına dikkat edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, psikoeğitim programın etkililiğini test etmek amacıyla Dökmen (1986) tarafından geliştirilen ÇEÖ kullanılmıştır. Dökmen (1986), Harary ve Batell'e (1981) ait "iletişim çatışması modeli"ni temel alarak kişilerarası iletişim becerileri ve iletişimde karşılaşılan problemleri ölçmek amacıyla ÇEÖ'ni geliştirmiştir. Söz konusu ölçek likert olup, 53 madden oluşmaktadır. Ölçekte 10 boyut bulunmaktadır. Bunlar; aktif çatışma, pasif çatışma, varoluş çatışması, tümden reddetme çatışması, önyargılı çatışma, yoğunluk

çatışması, aktif-önyargılı çatışma, pasif-tümden reddetme çatışması, insancıl yaklaşım ve kişisel özelliklerdir. Bu bölümlerden ilk sekiz tanesine ait maddeler, Harary'nin "İletişim Çatışması Modeli"ne dayanmaktadır. İnsancıl yaklaşım ve kişisel özellikler boyutları ise Dökmen (1986) tarafından hazırlanmıştır.

Ölçeğin infaz koruma memurları için geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Yapı geçerliliği için açıklayıcı faktör analizi (Büyüköztürk, 2003; Gorsuch, 1997) kullanılmıştır. Faktör analizi sonucunda üç boyut ve 34 madde elde edilmiştir. Maddelerin içerikleri ve ölçekteki yeri incelenerek, kuramsal temele uygunluk açısından birinci faktöre çatışma, ikinci faktöre insancıl yaklaşım ve üçüncü faktöre pasif çatışma adları verilmiştir.

Açıklayıcı faktör analizi temel alınarak (Byrne, 1998; Gorsuch, 1997) ölçeğin 34 maddeden oluşan üç boyutlu yapıya ait modeli, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile test edilmiştir. Modele giren bütün maddelerin modelle uyum verdiği saptanmıştır. Son olarak, test tekrar test yöntemi ile güvenilirlik çalışması gerçekleştirilmiş ve 72 infaz ve koruma memuruna, dört hafta arayla ölçek uygulanmıştır. Güvenilirlik katsayısı .68 ve Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı ise .81 olarak hesaplanmıştır. Güvenilirlik analizinde Cronbach Alpha değerinin en az .70 olması gerektiği (Van de Ven ve Ferry, 1979) dikkate alındığında ölçeğin yeterli güvenilirlik katsayısına sahip olduğu söylenebilir.

Çalışma sonucunda 23'ü olumlu ve 11'i olumsuz olmak üzere 34 madde belirlenmiştir. Ölçekte puanlama; Dökmen'in (1986) ölçek puanlamasına uygun olarak, olumlu maddeler için bir ile beş, olumsuz maddeler için ise beş ile bir arasında yapılmıştır. Yüksek puanın, çatışma eğilimini gösterdiği kabul edilmiştir

Araştırma Deseni

Araştırma, psikoeğitim programının etkililiğini ortaya koymaya çalışan deneysel bir çalışmadır. Araştırma deseni, 2x3 kontrol gruplu öntest-sontest deneysel desen (Bulduk, 2003; Büyüköztürk, 2001) olarak belirlenmiştir. Programın kalıcılığının test edilebilmesi amacıyla sekiz hafta sonra izleme testi uygulanmıştır.

İşlem Yolu

Kişilerarası İlişkiler Psikoeğitim Programı'nın Geliştirilmesi

Araştırmanın alanda ilk olması, ceza infaz kurumlarının kendine has özellikleri, ihtiyaçları ve sorunları nedeniyle programın içeriğinin belirlenmesi için ön çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Ankara Eğitimevi ve Sincan Çocuk ve Gençlik Ceza İnfaz Kurumunda bulunan 30 tutuklu ve hükümlü çocukla bireysel görüşme yapılmıştır. Adı geçen kurumlarda çalışan toplam 15 infaz ve koruma memuru ile odak grup çalışması gerçekleştirilmiştir. ÇEÖ'nin uyarlama çalışması sırasında 733 infaz ve koruma memurundan çocuklarla yaşadıkları sorunları içeren bir form uygulanmıştır. Ayrıca kurumlarda görevli idareci, psikolog ve sosyal hizmet uzmanları ile bilgi alışverişinde bulunulmuştur.

Tüm bu çalışmaların sonucunda programın içeriğinde; ergenlik dönemi, ergenlikte görülen baskın davranışlar, riskli davranışlara eğilim, akran etkisi ve model alma, çocukların içinde buldukları koşullar ve suça yönelme sebepleri, kurum yaşantısının çocukların üzerindeki etkisi ve infaz ve koruma memurlarının yaşamlarındaki yeri, olumlu ve olumsuz iletişim, etkin dinleme, edilgin dinleme, kendini ifade etme gibi iletişim becerileri, çatışma, çatışma anının fark edilmesi, çatışmaya girmede ergenlik döneminin özelliklerinin etkisi ve çatışmanın çözümünde iletişim becerilerinin kullanılması temel temalarının bulunmasına karar verilmiştir.

Psikoeğitim Programının Uygulanması

Beceri eğitiminin uygulandığı araştırmalarda programlarının genellikle, sekiz ile 12 oturum (Çapan, 2006; Özdil, 2008; Türk, 2008; Yalçın, 2007) arasında değiştiği görülmekle birlikte, beş oturumluk (Çıtak, 2006) eğitim programına da rastlanmıştır. Kurum koşulları, güvenliğin ön planda olması ve faaliyetlerin bunu aksatmayacak şekilde yürütülmesinin gerekliliği, infaz ve koruma memurlarının yoğun iş temposu ve memur sayısının azlığı dikkate alınarak, işleyişte sorun yaşanmaması için psikoeğitim programının ortalama 90 dakikalık, yedi oturumdan oluşmasına karar verilmiştir.

Bulgular ve Tartışma

Verilerin analizi için önce, verilerin parametrik testlerin varsayımlarına uygunluğuna bakılmıştır. Öntest, sontest ve izleme testi puanlarının *Kolmogorov-Smirnov tek örneklem testi* sonuçlarında elde edilen olasılık değerlerinin .05 düzeyinde anlamlı olmadığı görülmüştür (öntest $p > .183$ - sontest $p > .200$ - izleme testi $p > .173$). Varyansların homojenliği

için yapılan Levene testi sonucunda ise olasılık değerlerinin üç uygulama için de .05'den büyük olduğu gözlenmiştir (öntest $p > .778$ - sontest $p > .249$ -izleme testi $p > .235$). Grupların kovaryansların eşitliği ise Box-M istatistiği ile incelenmiş ve değer .05'den büyük olduğu saptanmıştır (7,417, $p > .417$). Elde edilen sonuçlar doğrultusunda verilerin, parametrik testlerin varsayımlarını karşıladığı bulunmuştur.

Psikoeğitim programının etkililiğini analiz etmek amacıyla “tekrarlı ölçümler için 2x3 ANOVA testi” uygulanmıştır. Deney ve kontrol grupları arasındaki farklılığın kaynağını öğrenmek için Bonferroni yöntemi ile ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Analizler için SPSS 17 istatistiksel paket programı kullanılmıştır. Deney ve kontrol gruplarının ÇEÖ'den aldıkları öntest, sontest ve izleme testi puan ortalamaları ve standart sapma değerleri Tablo 3.1'de verilmiştir.

Tablo 2

Deney ve Kontrol Grubunda Bulunan Memurların ÇEÖ Puanlarına Ait Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Grup	Öntest			Sontest			İzleme Testi		
	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss	n	\bar{X}	ss
Deney	10	86,60	14,45	10	77,70	11,52	10	80,30	9,78
Kontrol	10	85,20	13,67	10	87,30	13,92	10	88,80	12,51

Grupların ortalamaları arasındaki farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan 2x3 varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3

ÇEÖ Öntest–Sontest–İzleme Testi Puanlarına Ait ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı (KT)	Sd	Kareler Ortalaması (KO)	F	p
Grup	464,817	1	464,817	1,002	0,330
Hata	8346,833	18	463,713		
Ölçüm	117,233	2	58,617	4,988	0,012*

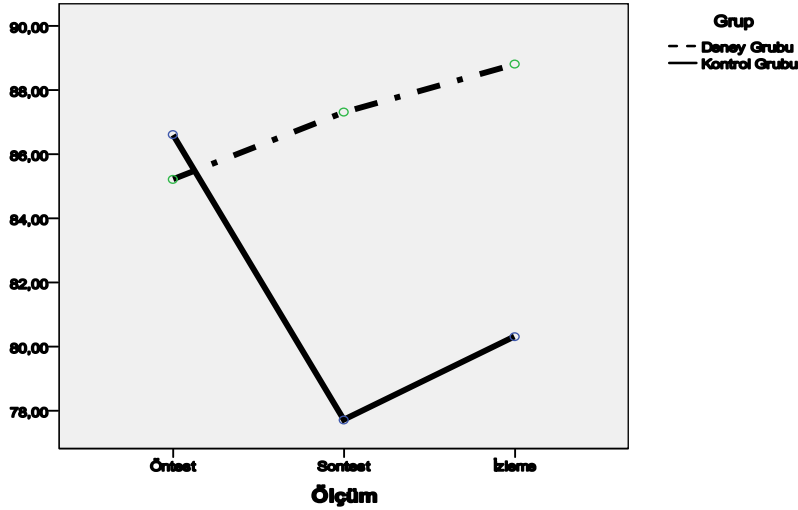
Grup * Ölçüm	367,033	2	183,517	15,616	0,000*
Hata	423,067	36	11,752		

p=.05

Tablo 3'te de izlenebileceği gibi “*Kişilerarası İlişkiler Psiko eğitim Programı*”na katılan (deney grubu) infaz ve koruma memurlarının ÇEÖ'den aldıkları puanların deney öncesinden sonrasına anlamlı farklılık gösterdiği, deney-kontrol grubunda olmak ve tekrarlı ölçümler (öntest-sontest-izleme testi) birer faktör olarak infaz ve koruma memurlarının ÇEÖ'den aldıkları puanlar üzerindeki ortak etkisinin anlamlı olduğu ($F_{(2-36)} = 15,616, p < .05$) bulunmuştur. Ancak, farklı grupta (deney-kontrol) yer almaya göre gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı ($F_{(1-18)} = 1,002, p > .05$) görülmektedir. Temel bir etki olarak tekrarlı ölçümlere (öntest-sontest-izleme testi) göre infaz ve koruma memurlarının ÇEÖ'den aldıkları puanlar arasında anlamlı farklılık olduğu ($F_{(2-36)} = 4,988, p < .05$) saptanmıştır. Puanlarda gruplara ve ölçüme bağlı olarak ortaya çıkan değişimin grafiği Şekil 1'de verilmiştir.

Şekil 1

ÇÖE Puanlarında Gruplara ve Ölçümlere Bağlı Değişim Grafiği

Şekil 1'de de görülebileceği gibi deney grubunun ÇEÖ'den aldıkları öntest puan ortalaması (86,60) ile sontest ortalaması (77,70) arasında önemli bir düşüş olmuştur. Deney grubunun izleme testi puan ortalamasında (80,30) ise yeniden bir yükselme saptanmıştır.

Kontrol grubunun ise öntest (85,20), sontest (87,30) ve izleme testi (88,80) puan ortalamalarının yükselmeye devam ettiği saptanmıştır. Analizler sonucunda, ölçüm ve ölçüm x grup etkileşiminde anlamlı bir fark bulunması nedeniyle görülen bu farklılığın kaynağını öğrenmek amacıyla Bonferroni yöntemi ile ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Deney grubuna ait ikili karşılaştırma sonuçları Tablo 3.3.'te verilmiştir.

Tablo 4

Deney Grubunun Ön, Son ve İzleme Testi Puanlarına İlişkin İkili Karşılaştırma (Bonferroni) Analiz Sonuçları

Ölçüm (I)	Ölçüm (J)	Ortalama Farkı	sh	p
Öntest	Sontest	8,900	1,501	0,001*
	İzleme	6,300	2,186	0,054
Sontest	Öntest	-8,900	1,501	0,001*
	İzleme	-2,600	1,127	0,140
İzleme	Öntest	-6,300	2,186	0,054
	Sontest	2,600	1,127	0,140

p=.05

Tablo 4'te izlenebileceği gibi psikoeğitim programına alınan deney grubundaki bireylerin öntest ile sontest puanlarının anlamlı düzeyde farklı olduğu, ancak sontest ve izleme testi puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığı görülmektedir. Sekiz hafta sonra yapılan izleme testi sonuçlarına göre psikoeğitim programının etkililiğinin devam etmediği saptanmıştır. Kontrol grubunun ikili karşılaştırmaları sonucunda öntest, sontest ve izleme testi puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; deneysel işlem sonrasında psikoeğitim programına alınan deneklerin ÇEÖ'den aldıkları puanların ortalamalarında önemli bir düşüş olduğu, ancak izleme testinde bu etkinin devam etmediği saptanmıştır. Kontrol grubuna ilişkin puanların ortalamaları arasında ise anlamlı bir farklılık olmadığı gibi puan ortalamalarının her üç ölçümde artmaya devam ettiği görülmüştür. Deney grubuna uygulanan psikoeğitim programının etkisinin izleme testinde devam etmediği bulgusu, Hayes ve arkadaşlarının (2008) çalışmaları ile çelişmektedir. Ancak psikoeğitim programının uygulanmasından sonra yapılan sontest

puanlarındaki olumlu değişiklik Megathlin (1969) ve Fox (1972) tarafından gerçekleştirilen araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir.

Yukarıda da açıklandığı üzere, psikoeğitim programına katılan infaz ve koruma memurlarının çatışma eğilimlerinde düşüş görülmüştür. Bu bulgu, Woods'un (2000) polisler için yönelik uyguladığı kişilerarası iletişim becerileri eğitimi çalışması, Çıtak'ın (2006) hemşirelerin çatışma becerilerini artırmaya çalıştığı araştırma ve Tarhan'ın (2000) öğretmenlere verdiği iletişim becerileri eğitiminin çatışmaya girme düzeyleri üzerindeki etkileri ile ilgili araştırma bulgularıyla örtüşmektedir. Belirtilen araştırmalarda izleme testi uygulaması yapılmadığı için karşılaştırma, öntest ve sontest sonuçları ile sınırlı kalmaktadır.

Araştırmada uygulanan psikoeğitim programı, kurumun işleyişi ve infaz ve koruma memurlarının iş yükü nedeniyle yedi oturum olarak planlanmıştır. Bu tür beceri eğitim programları çoğunlukla sekiz ile 10 oturum arasında değişmektedir. Ancak, Çıtak (2006) tarafından hemşirelere yönelik çatışma çözümü eğitim programının beş oturum olarak düzenlendiği saptanmıştır. Çocuk, genç ve çeşitli meslek gruplarına yönelik uygulanan diğer beceri eğitimleri incelendiğinde sekiz, 10 ve 16 oturumluk eğitim programlarına rastlanmaktadır (Özgit, 1991; Özdil, 2008; Tarhan, 2000; Türk, 2008) Bu araştırma sonuçlarına göre eğitim sonrasında katılımcıların çatışma çözme becerilerinde olumlu gelişmeler saptanmıştır. Bu bilgiler ışığında, programın oturum sayısı öğretilmek istenen beceriler ve davranış değişikliği için yetersiz kaldığı söylenebilir. Ayrıca, Bilişsel-Davranışçı Yaklaşımına göre davranış değişikliği olabilmesi için mevcut şemaların değişmesi ve yerine kişilerin yaşadıkları sorunlarla ilgili uygun çözümleri üretebilmeleri için yeni şemaların oluşması gerekmektedir (Beck, 2001). Araştırma bulguları, infaz ve koruma memurlarının uygulanan programla bilişsel şemalarında yaratılan değişimin, kalıcı olmadığını göstermektedir.

Uygulanan psikoeğitim programının sonuçları yetişkin eğitimi açısından da ele alınmıştır. Yetişkin eğitiminde bilgi, birikim, deneyim ve tutumlar öne çıkmaktadır. Yetişkin, eğitime, bu birikimi ile gelmekte ve bunların da kullanılmasını beklemektedir. Deneyimlerine uygun düşen yeni öğrenmeleri kabul ederken, ters düşünelere karşı direnç gösterebilmektedir (Bülbül, 1991; Mert, 2006). Yetişkinler için deneyimleri kendileri demektir ve kendilerini deneyimlerine göre tanımlamaktadırlar (Witkin, 1976).

Ceza infaz kurumları, son yıllarda hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarına ağırlık verilse de yıllar öncesine dayanan bilgi ve deneyimi, bir alt kültürü barındırmaktadır. Cezaevi alt kültürü infaz ve koruma memurları ile çocuklar arasındaki iletişimlerin ve çatışmaların nasıl olduğu ve nasıl çözüleceği ile ilgili bilgileri de içermektedir. Bu açıdan psikoeğitim programı içerisinde yer alan bilgi ve becerilere direnç gösterildiği ve uygulamaya geçirilemediği düşünülmektedir.

Psikoeğitim programının kalıcılığının gerçekleşmemesinde kurumda çalışan diğer memurların da etkili olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Çalışmanın gerçekleştirildiği kurumda, toplam 119 infaz ve koruma memuru çalışmaktadır. Eğitime ise 10 memur alınmıştır. Kurumdaki diğer memurların eğitimden geçmemiş olmasının, çoğunluğun eski alışkanlıkları ile hareket etmesinin ve yeni öğrenilenlere direnç göstermesinin, eğitim alan infaz ve koruma memurlarının becerilerini kullanmalarında olumsuz bir etki yaratmaktadır.

Eğitim alan memurların, çatışma eğilimleri puanlarının izleme testinde yüksek çıkmasında, benzer sorunları olan (Alikashifoğlu ve dğr., 2004; Lowry ve dğr., 1998; Nansel ve dğr., 2003; Ögel, 2007) çok sayıda çocukla baş etmek zorunda kalmalarının da etkili olduğu düşünülmektedir. Kırımsoy (2003), suç işleyen çocukların çevrelerinden daha çok duygusal istismar algıladıklarını belirtmektedir. İletişim becerileri düşük olan (Aktuğ, 2008) ve bu tür olumsuz algılamaları bulunan çocukların, infaz ve koruma memurları ile kurdukları ilişkilerde daha fazla çatışma yaşayacakları ve bu durumun verilen eğitimin kalıcılığını etkileyeceği beklenmektedir.

Araştırma bulgularının tükenmişlik açısından ele alınmasının da gerekli olduğu düşünülmektedir. Tükenmişlik, özellikle sorunlu veya problemlili insanlarla çalışan gruplarda sık görülen bir durumdur. İnceoğlu (2008), tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada infaz ve koruma memurlarının orta düzeyde duygusal tükenmişlik yaşadıkları bulunmuştur. Ayrıca, Lindquist ve Whitehead'ın (1986), infaz ve koruma memurlarında tükenmişlik, iş stresi ve iş doyumunu ile ilgili araştırmalarında, sosyal destek, yaş, rol çatışması gibi değişkenlerin stres kaynağı olduğu, infaz ve koruma memurlarının tükenmişlik yaşadıkları ve stres altında oldukları saptanmıştır. Durak (2007), ceza infaz kurumlarında çalışan personelin işte yaşadıkları stresin, psikolojik rahatsızlık ve psikolojik uyumları üzerinde doğrudan etkisi olduğunu belirtmektedir.

Tükenmişlik düzeyi ile çatışma arasında ilişkiyi araştıran Yıldız (2009), hemşirelerin problem çözme becerileri arttıkça duygusal tükenmişlik ve duyarsızlaşma düzeylerinin azaldığını, kişisel başarı düzeylerinin ise arttığını bulmuştur. Benzer bir çalışma da Çıtak (2006) tarafından gerçekleştirilmiştir. Çalışmada hemşirelere çatışma çözme becerileri eğitimi verilmiş ve sonuçta karşısındakini anlamaya çalışma ve dinleme becerilerinin arttığı ve duygusal tükenmişliğin azaldığı bulunmuştur.

Vartia ve Hyyti (2002) de gerçekleştirdikleri bir çalışmada infaz koruma memurlarının iş doyumlarının düşük olduğunu ve mahkumların sözel veya fiziksel olarak şiddetine maruz kalabildiklerini tespit etmişlerdir. Bu çalışma sırasında yapılan görüşmelerde de infaz koruma memurları ile çocuklar arasında fiziksel veya sözel şiddet yaşanabildiği belirlenmiştir. Ülkemizde, Aktaş (2009) tarafından yapılan bir çalışmada da infaz ve koruma memurlarının genel iş doyumunun ve örgütsel bağlılığın düşük olduğu saptanmıştır. Bulgular ışığında; infaz ve koruma memurlarının iş doyumları ve çalıştıkları kuruma bağlılıklarının düşük, tükenmişliklerinin, stres ve kaygı düzeylerinin yüksek olması ve işte yaşanan stresin psikolojik uyumlarını olumsuz etkilemesi nedeniyle daha fazla çatışma yaşamaları beklenmektedir. Psikoeğitim programının kalıcılığının bu değişkenlerden de etkilendiği düşünülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmada elde edilen bulgular ve literatür ışığında; psikoeğitim programının içeriğinin gözden geçirilerek, öğretilmek istenen becerilerin ayrıntılı olarak ele alınması, oturum sayısının ihtiyaca uygun olarak artırılması ve eğitimin belli aralıklarla tekrarlanması, etkililik ve kalıcılık açısından zorunludur. Ayrıca kurumda çalışan tüm personelin eğitime alınması çalışanlar arasındaki bilgi ve beceri eşitliğini sağlamak açısından önemlidir. Kurumda bulunan suç işlemiş çocuklara yönelik eğitim programlarına ihtiyaç duyulmaktadır.

Literatürde suça sürüklenen çocuklarla çalışan meslek gruplarına ve özellikle infaz koruma memurlarına yönelik çok az sayıda araştırma bulunmaktadır. Psikolojik danışma ve rehberlik alanında eğitim dışında farklı alanlara yönelik araştırmalar yapılmaya başlanmıştır. Risk altında bulunan ve suça sürüklenen çocuklar, ceza infaz kurumları, infaz koruma memurları ve kurumda görev alan diğer meslek grupları ile ilgili psikolojik danışma ve rehberlik alanında daha çok araştırma yapılması gerekmektedir. Çalışanların ve çocukların

içinde buldukları koşullar, yaşadıkları sorunlar, kurumlarda en çalışanlarda tükenmişlik, iş doyumunu, çatışma, problem çözme, krize müdahale gibi birçok konuda çalışmalar üretilebilir. Psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanında ülkemizde önemli bir sorun olan risk altında bulunan ve suça yönelen çocuklara yönelik araştırmalar gerçekleştirilmesinin ve önleyici rehberlik çalışmalarını çerçevesinde hizmetler üretilmesinin önemli bir ihtiyaca cevap vereceği düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Aktaş, Ö. (2009). *Ceza infaz kurumlarında güvenlik ve gözetim servisinde çalışan personelde iş doyumunu. Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Aktuğ, G. (2010). *Çocuk eğitimevlerinde barındırılan ergenlerin iletişim ve sosyal beceri düzeylerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Alikaşifoğlu, M. Erginoz, E., Ercan, O., Uysal O., Kaymak, D.A. ve İltter, O. (2004). Violent behavior among Turkish high school students and correlates of physical fighting. *European Journal of Public Health*, 14(2), 173-177.
- Beck, J. S. (2001). *Bilişsel terapi: Temel ilkeler ve ötesi*. (Çev. N.H. Şahin), Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları, No 22.
- Bencuya, C. (2003). *Öğretmenlerin iletişim becerisi eğitimi almasının öğrenciler üzerindeki etkileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Beşer, N. G. (2008). *Suçta yatkın ergenlerde olumlu kişilerarası ilişkiler geliştirme programının etkililiğinin incelenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.

- Bigda-Peyton, F. (1988). Managing conflicts in a women's prison: Individual styles and institutional pressures. *Journal of Offender Counseling*, 8(2), 44-56.
- Bogenç, A. (2002). Grupla psikolojik danışmanın suçlu ergenlerin kendine saygı düzeylerine etkisi. *I. Ulusal Çocuk ve Suç: Nedenler ve Önleme Çalışmaları Sempozyumu*, 311-326, Ankara: UNICEF.
- Bulduk, S. (2003). *Psikolojide deneysel araştırma yöntemleri*. İstanbul: Çantay Yayınları.
- Bülbül, S. (1991). Temel kavramlar. *Halk Eğitime Giriş*, Eskişehir: A.Ü. AÖF. Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2001). *Deneysel desenler. Öntest-sontest kontrol grubu desen ve veri analizi*. Ankara: PEGEM Yayıncılık.
- Büyüköztürk Ş. (2003). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. 3. Baskı, Ankara: PEGEM Yayınları.
- Byrne, B. (1998). *Structural equation modeling with LISREL, PRELIS, and SIMPLIS: basic concepts, applications, and programming*, London: Lawrence Erlbaum Associates.
- Çapan, B.E. (2006). *Çocukların kendilik değerini geliştirmede kendilik değerini geliştirme programı ve sosyal ve duygusal eğitim programının etkililiği*. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Çıtak, E. (2006). *Çatışma çözümü eğitiminin hemşirelerin çatışma çözüm becerisi, yöntemi ve tükenmişlik düzeyine etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Çoşkuner, A. (1994). *İletişim becerisi geliştirme eğitiminin işgörenlerin iletişim çatışmalarına girme eğilimlerine, yalnızlık düzeylerine ve iş doyumlarına etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Dökmen, Ü. (1986). *Yüz ifadeleri konusunda verilen eğitimin duygusal yüz ifadelerini teşhis becerisi ve iletişim çatışmalarına girme eğilimleri üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Dökmen, Ü. (1998). *İletişim çatışmaları ve empati*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Durak, M. (2007). *The relationship between cognitive appraisal of stress, coping strategies and psychological distress among correctional officer; Personal and environmental factors*. Yayınlanmamış doktora tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

Eke, C.Y., Ögel, K. ve Taner, S. (2007). İstanbul'da yaşayan ergenlerde riskli davranışların yaygınlığı. İçinde K. Ögel (Ed.), *Riskli Davranışlar Gösteren Çocuk ve Ergenler Alanda Çalışanlar İçin Bilgiler*, 55-71, İstanbul: Yeniden.

Erem, F. (2008). *Çatışma çözme eğitiminin şiddet yönelimli öğrencilerin velilerinin çatışma çözme becerileri üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Farrington, D. (2004). Conduct disorder, aggression, and delinquency. İçinde R. Lerner ve I. Steinberg (Ed.), *Handbook of Adolescent Psychology*, New York: Wiley.

Fox, D.D. (1972). *The influence of perception training on communication between polarized groups of officers and inmates at the Colorado Women's Correctional Institution*. Phd. dissertation, University of Colorado, Colorado.

Gordon, T. (1996). *Etkili öğretmenlik eğitimi*. İstanbul: Bibtem Yayıncılık.

Gorsuch, R.L. (1997). Exploratory factor analysis: Its role in item analysis. *Journal of Personality Assessment*, 68(3), 532-560.

Güleç, G., Yenilmez, Ç., Günay, Y. ve Seber, G. (2002). Çocuk suçluluğunun sosyodemografik özellikleri. *I. Ulusal Çocuk ve Suç; Nedenler ve Önleme Çalışmaları Sempozyumu*, 353-368, Ankara:UNICEF.

Hasdemir, A. (2005). *Sosyal beceri eğitiminin lise öğrencilerinin utangaçlık düzeylerine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Hayes, A.J., Shaw, J.J., Lever-Green, G., Parker, D. Ve dğr. (2008). Improvements to suicide prevention training for prison staff in England and Wales. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 38(6), 708-713.

Holt, C. (2001). The correctional officer's role in mental health treatment of youthful offenders. *Issues in Mental Health Nursing*, 22, 173-180.

Işık, A.Z. (1993). *İletişim becerileri konusunda ebeveynlere verilen eğitimin iletişim çatışmalarına girme eğilimleri üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

İnceoğlu, Ö. (2008). Ümraniye E Tipi Kapalı Cezaevinde infaz koruma memurları ile ilgili bir araştırma. *Sesleniş Dergisi*, 76, Ankara: Adalet Bakanlığı.

Johnson, D.W. and Johnson, R.T. (1996). Training elementary school students to manage conflict. *Journal of Group Psychotherapy, Psychodrama and Sociometry*, 49(1), 24-37.

Kaner, S. (1993). Psikodramanın ve gerçeklik terapisinin suçlu gençlerin benlik kavramlarına ve empati düzeylerine etkisi. *Psikiyatri, Psikoloji ve Psikofarmakoloji (3P) Dergisi*, 1(2), 165-172.

- Kavalcı, Z. (2001). *Çatışma becerileri eğitimi programının üniversite öğrencilerinin çatışma çözme biçimleri üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Kırımsoy, E. (2003). *Suç işlemiş ve suç işlememiş ergenlerin algıladıkları duygusal istismar ve benlik saygılarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Korkut, F. (1996). İletişim becerileri eğitiminin lise öğrencilerinin iletişim becerilerini değerlendirmelerine etkisi. *Psikiyatri, Psikoloji ve Psikofarmakoloji (3P) Dergisi*, 4(3), 191-198.
- Korkut, F. (2004). *Okul temelli önleyici rehberlik ve psikolojik danışma*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Loeber, R. V. And Farrington, D. (2000). Young children who commit crime: Epidemiology, developmental origins, risk factors, early interventions, and policy implication. *Development and Psychopathology*, 12, 737-762.
- Leonard, R. (1976). *Communication in the total institution: A investigation prisoner- guard interaction in a Sate Penitentiary*. Phd. dissertation, Purdue University, Indiana.
- Lindquist, C.A. and Whitehead, J.T. (1986). Burnout, job stress and job satisfaction among southern correctional officers: Perceptions and causal factors. *Journal of Offender Counseling, Services and Rehabilitation*, 10(4), 5-26.
- Lowry, R., Powell, K.E., Kann, L., and dğr. (1998). Weapon-carrying, physical fighting, and fight-related injury among U.S. adolescents. *American Journal of Preventive Medicine*, 14(2), 122-129.

- McFarland, W.P. (1992). Counselors teaching peaceful conflict resolution. *Journal of Counseling and Development*, 71(1), 18-22.
- Megathlin, W.L. (1969). *The effects of facilitation training provided correctional stationed at Atlanta Federal Penitentiary*. Education thesis, Georgia University, Athens.
- Mercan, Ç.S. (2007). *Bilişsel-Davranışçı Yaklaşımla bütünleştirilmiş sosyal beceri eğitiminin ergenlerin sosyal kaygı düzeyine etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Mert, A. (2006). *Erdemir Eğitim Merkezi tarafından verilecek eğitimlerde nlp (neuro linguistic programming)'nin yetişkin eğitimlerinde kullanılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Zonguldak.
- Nansel, T.R., Overpeck, M.D., Haynie, D.L., ve dğr. (2003). Relationship between bullying and violence among US. youth. *Archives of Pediatric and Adolescent Medicine*, 157(4), 384-353.
- Ögel, K. (2003). *Bakırköy Akıl Hastalıkları Hastanesi Uçucu Madde Tedavisi Merkezine başvuran 18 yaş altı çocuklarda risk davranışları ile ilgili bir çalışma*. Yayınlanmamış araştırma, İstanbul.
- Ögel, K. (2007). "Risk" kavramının tanımı. İçinde K. Ögel (Ed.), *Riskli Davranışlar Gösteren Çocuk ve Ergenler Alanda Çalışanlar İçin Bilgiler*. 13-25, İstanbul: Yeniden.
- Öner, U. (2004). Çatışma çözme ve arabuluculuk eğitimi. İçinde Y. Kuzgun (Ed.) *İlköğretimde Rehberlik*, 189-234, Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Özbulut, E. (2005). *Mevcut yapısal düzenlemelerin ceza infaz kurumları personeline uygulanması ve karşılaşılan sorunlar*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

- Özdil, G. (2008). *Kişilerarası problem çözme becerileri eğitimi programının okul öncesi kurumlara devam eden çocukların kişilerarası problem çözme becerilerine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Özgit, S. (1991). *İletişim becerileri konusunda verilen eğitimin iletişim çatışmalarına girme eğilimleri üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Schrumpf, F., Crawford, K.D. ve Bodine, J.R. (2007). *Okulda çatışma çözme ve akran arabuluculuk program rehberi*. (Çev. F.G. Akbalık ve B.D. Karaduman), Ankara: İmge Kitabevi.
- Şevkin, B. (2008). *Müzakere (problem çözme) ve arabuluculuk” eğitim programının ilköğretim 4.- 5. sınıf öğrencilerinin çatışma çözüm stilleri ve saldırganlık eğilimleri üzerindeki etkilerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Tarhan, U. (2000). *Effect of interpersonal skills training on teachers communication skills and self awareness*. Yayınlanmamış doktora tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- T.C. Adalet Bakanlığı, (2009). *Ceza infaz kurumlarının yönetimi ile ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı hakkında tüzük*. www.cte.adalet.gov.tr. adresinden 10.12.2009 tarihinde indirilmiştir.
- T.C. Adalet Bakanlığı, (2009). *Personel sayısı*. www.cte.adalet.gov.tr. adresinden 10.12.2009 tarihinde indirilmiştir.
- Turna, Z.R. (1999). *İletişim becerilerini geliştirmeye yönelik bilgi verici danışmanlığın baba-çocuk arasındaki çatışma düzeyine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Türk, F. (2008). *Müzakere (problem çözme) ve arabuluculuk eğitim programının ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin çatışma çözüm becerileri üzerinde etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Araştırma Komisyonu, (2007). *Çocuklarda ve gençlerde artan şiddet eğilimi ile okullarda meydana gelen olayların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla kurulan (10/337,343,356,357) esas numaralı meclis araştırma komisyonu raporu*. Ankara: MEB Özel Eğitim ve Rehberlik ve Danışmanlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

Türkiye İstatistik Kurumu, (2006). *Güvenlik birimine gelen veya getirilen çocuklar 27 İl, 2006*. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası.

Türkiye İstatistik Kurumu (2009). *Güvenlik birimlerine gelen veya getirilen çocuklar, 2007-2008*. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası.

Uçar, (2003). *İlköğretim okullarında öğrenci çatışmaları ve öğrencilerin bu çatışmaları çözmek için kullandıkları çatışma çözüm stratejileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Vartia, M. and Hyyti, J. (2002). Gender differences in workplace bullying among prison officers. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 11(1), 113–126.

Van de Ven, A. ve Ferry, D. (1979). *Measuring and assessing organization*, New York: John Wiley.

Voltan-Acar, N. (2004). Çocukla iletişim. İçinde Y. Kuzgun (Ed.), 5. Baskı, *İlköğretimde Rehberlik*, 155-170, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Witkin, H. (1976). Cognitive style in academic performance in teacher-student relations. S. Messick (Ed.) *Individuality in Learning*, San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Woods, M.J. (2000). Interpersonal communication for police officers: using needs assessment to prepare for skeptical trainees. *Business Communication Quarterly*, 63(4), 40-48.

Yalçın, A.F. (2007). *Başarı kimliği geliştirme programının etkililiği*. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Yıldız, H. (2009). *Hemşirelerin tükenmişlik düzeylerinin ve problem çözme becerilerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Yörükoğlu, A., Sonuvar, B., Gökler, B. ve Oy, B. (1988). Hacettepe Çocuk Ruh Sağlığı Kliniğine mahkemelerce gönderilen sanık çocukların ve ailelerin demografik özellikleri. *XXIV. Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi Serbest Bildiriler*, 847-855, Ankara.

Yüksel, Ç. (2008). *Üniversite öğrencilerinin kişilerarası ilişkilerinde yaşadıkları problemleri çözme becerilerinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

Extended Abstract

Purpose

This study's aim is to test whether Interpersonal Relation Pschoeducation Program which was developed by the researcher has any influence on the points that correctional officers who are dealing with juvenile have taken from Conflict Tendency Inventory (CTI).

Results

In study, adaptation work of CTI, which was developed by Dökmen (1986), was carried out. For inventory's construct validity, explicatory and confirmatory factor analysis was done. Test-retest reliability coefficient was calculated as .68 and Cronbach Alpha reliability coefficient was calculated as .81. The group on which pschoeducation program's

effectiveness was tested, had been chosen from Ankara Sincan Juvenile Detention and Penal Institution. Adjusted CTI was carried on correctional officers. At the end of application, 15 correctional officers were taken to each experimental and control group. Program which was developed by the researcher was carried out on correctional officers for seven weeks. During the process, five correctional officers dropped out of the program. Eight weeks after the end of program, follow-up test was carried out. On data analysis 2x3 ANOVA for repeated measures was used. Following the analysis, Bonferroni test was applied to find out the source of interaction among groups and basic effect. In consequence of the research, it was confirmed that Interpersonal Relation Pschoeducation Program has a positive effect on the points that correctional officers took from CTI. In other words, it was confirmed that positive decrease was observed at points. However, this effect didn't continue at follow-up test.

Discussion

The fact that effectiveness of program that was performed on experimental group does not follow-up test, contradicts with similar research results. However, positive change in the posttest points made after the implementation of program is parallel with the other research facts that were performed with correctional officers. Positive change over the points of posttest overlaps with the research facts related to the effects of communication skills education that were performed on police officers, nurses and teachers, with their level of getting into conflict. As there is no follow-up test was performed on indicated studies, the comparison is limited by the results of pretest and posttest.

Program that was implemented in the research is planned as seven sessions due to the operation of the institution and work loads of correctional officers. This kind of skill education programs change mostly between eight and 10 sessions. In the results of research in which the session number are high, it is detected that there are positive improvements in the conflict solving skills of participants. In the light of this information, it could be said that the session number of the program is not sufficient for the skills that are required to be taught and for the behavior change. Besides, according to the Cognitive-Behaviorist Approach, for the behavioral change takes place, current schemas should be replaced and new schemas for people to create solutions which are suitable to their problems should be developed. Findings of the research indicate that the change which is created on the cognitive schemas of correctional officers is not permanent.

Although in the last years penal institutions has given importance on pre-service and in-service trainings, it has knowledge and experience and sub-culture that date back to many years ago. Sub-culture of prison has information about how the communications and conflict between correctional officers and children are and how they could be solved. In this respect, it is thought that there was a resistance shown against the knowledge and skills within the program and it could not be performed. It should be taken into consideration that other officers were effective in not having the permanent performance of the program. The fact that other officers within the institution did not have training, most of them still act with old habits and they show resistance against newly learned things created a negative effect on correctional officers' who had training, usage of their skills.

It would be appropriate to discuss the findings of the research in terms of burnout. Burnout condition is a situation which is mostly observed in groups especially working with problematical or troubled people. Research indicates that correctional officers have emotional burnout condition and their job satisfaction and theirs dependency on the institution in which they work is low. It is said that the stress that officers experience in their work has direct effect on their psychological illnesses and on their psychological adaptations. It should be taken into consideration that permanent situation of the program may be affected by these variables.

Conclusion

When this finding is evaluated with the research within this literature, for the effectiveness and permanence of the education, it is though that context of the program should be reviewed and skills that are required to be taught should be discussed in detail, the number of session should be increased according to the need, and education program to be repeated during certain periods. Besides, it is important in terms of providing knowledge and skill parity among employees to make all of them have this education. It is needed in institution to have similar education programs oriented to the children who committed to the crime.

In the literature, there are so few research available oriented to the working groups working with children drifted into committing a crime and especially to the correctional officers. It is thought that the research which is an important problem in our country on the fields of psychological counseling and guidance that are oriented to different matters except for education in the last years and which is related to the children who are under risk and who

are heading towards committing a crime should be performed and services within the framework of preventive guidance studies should be generated. Within this framework, there may be many studies performed on many matters such as children who are under risk and who are heading towards committing a crime, conditions in which children live, penal institutions, correctional officers and other working groups within the institution, problems experienced in institutions, burnout, job satisfaction, conflict, problem solving, intervention to the crisis.